

ICONOGRAPHISK POST
NORDISK TIDSKRIFT FÖR BILDTOLKNING
NORDIC REVIEW OF ICONOGRAPHY

NR 1/2, 2022

ICONOGRAPHISK POST

NORDISK TIDSKRIFT FÖR BILDTOLKNING ••• NORDIC REVIEW OF ICONOGRAPHY

NR 1/2, 2022

Tidskriften utges av Konstvetenskap vid Åbo Akademi och Lunds universitet
Websida: <https://ojs.abo.fi/ojs/index.php/ico/index>

Redaktion

Lars Berggren, projektansvarig huvudredaktör (lars.berggren@abo.fi)
Annette Landen (annette.landen@abo.fi)

Redaktionskommitté

Søren Kaspersen och Martin Wangsgaard Jürgensen (Danmark), Kersti Markus och Merike Kurisoo (Estland), Lars Berggren och Annette Landen (Finland), Ragnhild M. Bø och Margrethe C. Stang (Norge), Eva Lindqvist Sandgren och Stina Fallberg Sundmark (Sverige).

Språkgranskning (abstracts och bildtexter på engelska)

David Jones

Ombrytning och layout

Annette Landen

Anvisningar till författare, upplysningar ang. granskningsförfarande och övrig information om tidskriften, finns på websidan:
<https://ojs.abo.fi/ojs/index.php/ico/about/submissions> (Open Access)

Tidskriften utges med bidrag från Nordiska publiceringskommittén för humanistiska och samhällsvetenskapliga tidskrifter (NOP-HS), i samarbete med NordForsk, Oslo.

© *Iconographisk Post* & författarna/the authors. For further information regarding *Copyrights and Limitations of Use*, see ICO:s homepage: <https://ojs.abo.fi/ojs/index.php/ico/about>.

ISSN 2323-5586

Förord

Bästa läsare,
detta *annus horribilis* 2022 inleder ICO med ett fylligt dubbelnummer innehållande sex artiklar med olika ikonografiska temata som spänner över ett antal årtusenden: från Mellanösterns tidiga civilisationer till svensk gravskulptur kring sekelskiftet 1900. Men först några ord om 2021 års utgivning, ICO:s bidragsgivare och det kommande ikonografiska symposiet i Danmark.

Förra årets bägge nummer innehåller, förutom recensioner och en runa, sammanlagt sju vetenskapliga artiklar. Utgivningen och omfånget begränsades av storleken på det för år 2021 erhållna bidraget från *Nordiska publiceringskommittén för humanistiska och samhällsvetenskapliga tidskrifter* (NOP-HS), som avsåg utgivning av endast av 1–2 nr/år. Under hösten arbetade redaktionen ånyo med ansökningen om medel från samma källa men nu, som det skulle visa sig, för sista gången: publiceringskommittén läggs ned, de sista bidragen betalas ut under 2023 och därefter kommer enstaka tidskrifter inte längre att kunna söka medel för sin verksamhet. Från den 1 januari 2022 samarbetar NOP-HS-sekretariatet med NordForsk i Oslo, som nu administrerar tidskrifternas resterande anslag. Glädjande nog tilldelades ICO denna sista gång ett mera substantiellt bidrag – visserligen fortfarande inte i paritet med de reella arbetskostnaderna men avgörande för dess fortsatta utgivning 2022–2023. Dessvärre är det fortfarande oklart om NordForsk eller någon annan instans i framtiden kommer att utlysa medel för främjande av just *nordiska* humanistiska och samhällsvetenskapliga tidskrifter.

Som ni vet ställdes det till 2020 planerade ikonografiska symposiet ”Ad fontes” i Rom in på grund av pandemin (jfr ICO nr 3–4, 2019), och ett nytt initiativ togs i höstas av det i tur stående landet, Danmark. Temat den här gång-

en bestämdes till ”Sygdom, sundhed og helbredelse” och symposiet planerades avhållt på Kronborgs slott i Helsingör 25–28 augusti 2022. Inbjudan sändes ut i mitten av januari men trots att tidsfristen för insändande av abstracts förlängdes inkom endast ett fåtal sådana. Uppenbarligen fick inbjudan inte den förväntade spridningen och kanske upplevdes temat också som svårt att hantera. Organisationsgruppen beslöt då att slå samman symposiet med Nationalmuseets konferens på temat ”Tro og Viden” i Köpenhamn 25–26 augusti. I vanlig ordning kommer deltagarna att då avhålla ett särskilt möte för att bland annat utse ledamöter i ICO:s redaktionskommitté. Kompletterande information kommer att ges via e-mail och på ICO:s hemsida under fliken ”Announcements”.

Nu till det föreliggande ICO-numrets artiklar. I den första – ”Memorizing and Witnessing Christ’s Passion” – diskuterar Katri Vuola (Helsingfors) vad moderna analysmetoder bidrar med ifråga om 1300-tals-krucifixets i Marttila/St Mårtens (Egentliga Finland) ursprungliga polykromi och ikonografi. Därefter tar sig Lars Berggren (Åbo och Lund) an ett antal svårtolkade djurreliefer på en av de tidigaste danska stenkyrkorna, den i Vä, sannolikt i sina äldsta delar från mitten av 1000-talet; speciell uppmärksamhet ägnas fabeldjurens härkomst, migration och användning i de medeltida kyrkobyggnaderna. Den sista artikeln med ett medeltida tema är Guðrún Harðardóttirs (Reykjavik) ”The Seal of Dignity of Archbishop Olav of Nidaros (1350–1370). Reflections on its Iconography and Cultural Context”.

I följande artikel tar Etsuko Zakoji (London) upp den danske konsthistorikern Vilhelm Slomanns fallna mantel när hon utvidgar dennes studie av *bicorporates* med sina rön beträffande ”Bicorporates on Coins”, dvs. förekomsten och betydelsen av varelser med ett huvud och två kroppar på mynt från antiken fram till och med 1600-talet. Eva de la Fuente Pedersen (Köpenhamn) analyserar därefter ”En barok allegori af Karel Du Jardin fra 1663” i Statens Museum for Kunst, Köpenhamn. I den sista artikeln behandlar Berit Linden (Linköping) ett i Sverige tidigare synnerligen styvmoderligt behandlat ämne, nämligen ”Statyer av sörjande och sorg i svensk gravskulptur (ca 1830–1930)”.

Søren Kaspersen & Susanne Wenningsted-Torgard tecknar vackra minnesord över en av ICO:s äldsta tillskyndare och medarbetare: Ulla Haastrup, som gick bort i somras. Vi är många som med sorg och saknad tagit del av budskapet om hennes frånfalle. Nu är det för alltid slut med de goda måltiderna och de

inspirerande diskussionerna av olika ikonografiska spörsmål kring det runda marmorbordet i hennes underbara trädgård.

Lars Berggren recenserar Dick Harrisons, Tor Flensmarcks & Anders Ödmans texter i publikationen *Vä kyrka 900 år – 2021*. Särskilt Ödmans artikel innehåller nya rön vad gäller byggnadens datering, teknik och material. Inte minst beträffande kolonnernas material och härkomst är de uppseendeväckande.

Vad gäller medeltiden bör den som planerar att i sommar besöka Lunds domkyrka bereda sig på en något annorlunda syn än vanligt, åtminstone vad gäller tornen. Mer om detta finns under rubriken ”Lundadomen har lyft på hattarna”. Det kan också noteras, att Lucia Travainis italienska bok om medeltida myntreliker, som kort anmäldes i ICO nr 3–4, 2020, nu finns tillgänglig på engelska med titeln *The Thirty Pieces of Silver. Coin Relics in Medieval and Modern Europe* (Routledge 2022). Redaktionen gärna tar emot en recension av den från läsare med intresse för ikonografi och numismatik.

Vi har nu anledning att sörja inte bara Ulla utan alla dem som, tyvärr ofta alldeles i onödan, fallit offer för covid-pandemin, liksom de otaliga offren för Putins anfall på Ukraina – förutom människor även kyrkor, museer och monument av de mest skilda slag. I dagsläget tycks en passande avslutningsbild till detta förord vara det egendomliga djur som pryder basen till Mårten stenmästares dopfont i Örtofta kyrka (Skåne), som sorgset förefaller begrunda mänsklighetens olyckor och dårskap, och stilla knäpper sina tassar i hopp om bättre tider.

I förhoppning om en fredlig
och avslappnande sommar,
Redaktionen

